

13

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI KATHOLIKUS HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON 16 OLDAL TERJEDELEMMEL.

Előfizetési ára:
 a magyar birodalomban és Ausztriában:
 Egész évre 4 kor.
 Fél évre 2 kor.
 Negyed évre 1 kor.

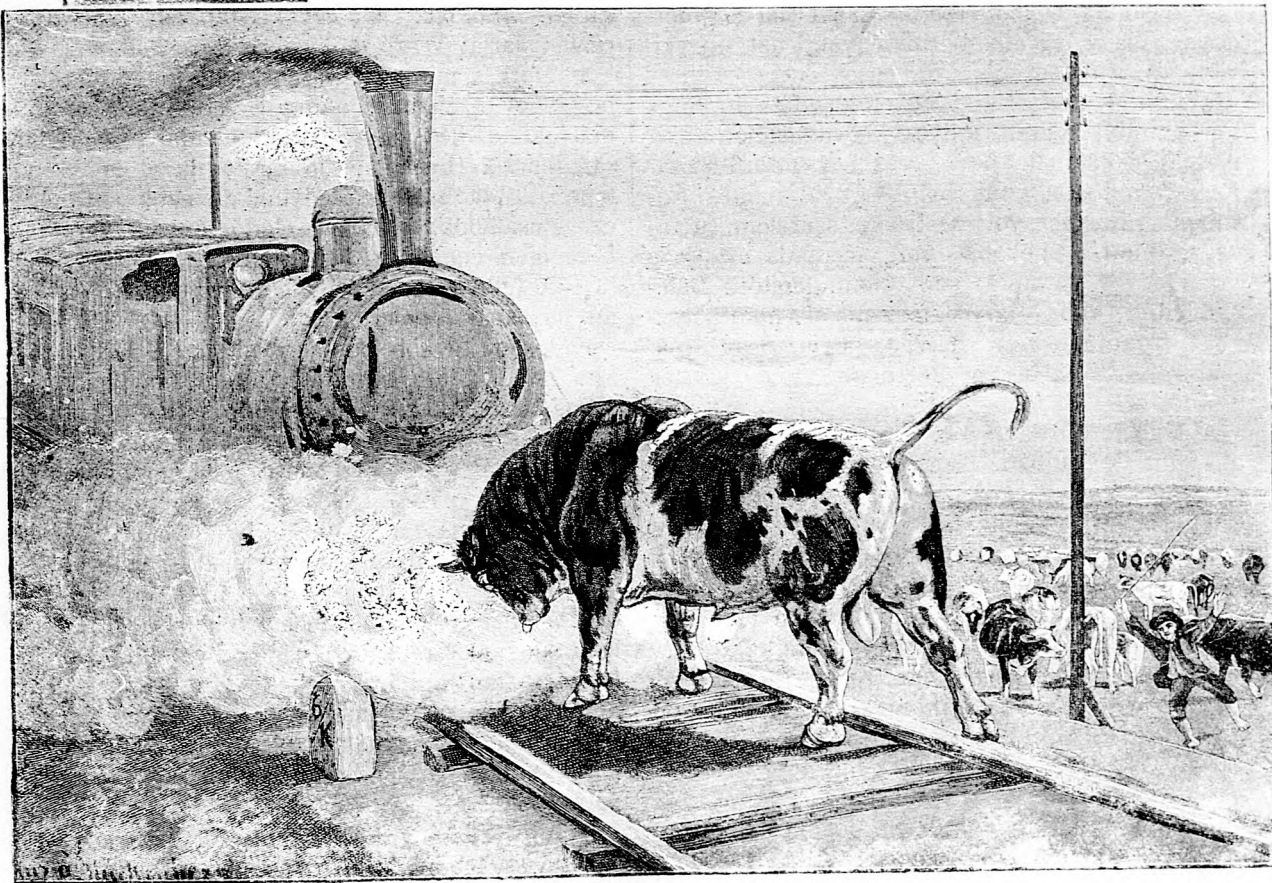
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Práter-utca 44. sz.

A német birodalom államaiba egész
 évre **6 korona.**
 Európa egyéb államaiba és Amerikába
 egész évre **8 korona.**

— Egy petitsor hirdetés ára 20 fillér. —

Egyes szám ára 8 fillér.
 Hirdetés-nyelvény
 NEVEZLETTÉ
 1900. évi. 16/X. sz.

Vonatot föltartóztató bika.

Képünkhöz. A jó multkor esett meg a dolog egyik osztrák helységnél, hogy a vasut mentén legelésző tehéncorda egyik hatalmas, fiatal bikája a közeledő gyorsvonat robogásától megvadult, de nem szaladt el, hanem fejét első lábai közé vágva előre szegzett szarvakkal bősziülten vágatott a — vonatnak. Hogy azonban nem lett bika-halál, az csak a vonatvezető éberségé-

nek köszönhető, a ki nem akarván a bikát összetörni, esetleg az ő vonatát is veszélynek kiténni, még idejében megállította a vonatot. Az izmos szimmenthali bika oly veszekedő kedvében volt és annyira ingerelte a mozdony szuszogása, hogy az előkerülő pásztorok csak ügyel-bajjal tudták leterelni a vasut-ról a bősziült állatot.

Minden keresztény háznál legyen meg a „Magyar Néplap“!

A trónörökös házassága.

Ferencz Ferdinánd trónörökös megházasodott, elvett egy hozzá *nem egyenrangu* nőt, gróf Chotek Zsófiát. A grófnő Frigyes főhercegnőnél volt udvarhölgy s ott ismerkedett meg a trónörökössel, a ki szerénysége és nagy műveltsége miatt kedvelte meg főleg a csinos grófnőt.

A szerelem utat törí magának. Leküzdött minden akadályt, beletörődött minden kellemetlenbe, csak hogy elérhesse célját. Ilyen erős megnyilatkozása a szerelemnek csak érző keblekben található fel. A főrangúak között igazán fehér holló számba jó. Ezek már egy vannak nevelve, hogy náluk a szívbéli, nemes szerelem békóba engedi kötni magát, ha államérdékek vagy egyéb körülmények azt megkívánják.

Egy év óta eléggé figyelmeztették Ferencz Ferdinándot azon súlyos következményekre, melyek előállanak, ha el vesz egy *nem egyenrangu* nőt. De mind hiába. Az ő nemes szívében erősebb volt a tiszta szerelem utáni vágy, mint a békóba vert, czopfos házasság útján ő reá háramló sors. Nem tágitott. Beenyugodott abba, hogy gyermekei nem lesznek trónutódok s felesége nem lesz császárné s királyné, s feleségül vette Chotek grófnőt.

Milyen furcsa is az emberi társadalom a huszadik században. Még mindig vannak *nem egyenrangu* emberek. Még pedig milyenek. A Chotek grófi család régi cseh nemes család. Családfája régebbi, mint akárhány jelenleg uralkodó királyé. S mégis *nem egyenrangu*, mert csak grófi család. Érdekes azonban az, hogy arra elég egyenrangu, hogy egy trónörökös felesége legyen, de arra már nem, hogy akkor, mikor férje császár és király, ő ne lehessen császárné és királyné.

A trónörökös, hogy Chotek grófnét elvehesse, nagy megaláztatásnak vetette alá magát. Esküvel mondott le mindazon jogokról, melyek nejét s születendő gyermekeit illették volna, ha a bécsi udvar czopfos felfogása szerint egyenrangut vett volna el. De mindezért ezerszeresen kárpótolva van, hogy nejének mondhatja azt, a kit szeret, a kit imád s a ki ezen érzelmeit szintén a legőszintebben viszonzozza. Kárpótolva van továbbá a népek nagy szeretete és tisztelete által, melylyel őt és fenséges nejét körülveszik. Körülveszik pedig még fokozatosabb rajongással, mert nem élvezheti boldogságát az ő teljes nagyságában, a melyre Isten és ember előtt ép oly jogosult, mint bárki más.

Az ellenzéki pártok már meg is fújták a harci riadót. Amint öszre összeül a képviselőház, megkérdik a miniszterektől, miért történt a lemondási okirat kiállítása, mikor az a magyar törvényekkel ellenkezik. Mikor a polgári házasságról szóló törvényt tárgyalták, már akkor érezték a magyar jogászok annak szükségét, hogy az uralkodóházra nézve külön házassági törvényt kell hozni, mert a jelenleg fennálló házi szabály nem illeszthető bele az ország törvényeibe. S aggodalmuk hamarabb valószínűsült meg, mintsem hitték volna. A trónörökös házassága adja meg az alkalmat, hogy végre e kérdést közjogilag rendezzék s lehet, hogy ez alkalommal a haladás eszménye annyira győz, hogy kimondják, miszerint nem tekintik azt rangon alulinak, ha egy királyfi egy régi grófi család sarját veszi nőül.

Mert a mi nézetünk szerint a földolog az, hogy egy házaspár boldog legyen, szeresse egymást s ne képezzen köztük akadályt egy párranglépcső. Hisz a mi jó királyunk el is tekintene attól a házi szabálytól, de azok a főhercegi családok, a kiknek eladó lányai vannak, nem igen engednek a jussukból.

A felhők most egy időre elmúltak. A fiatal házaspár élvezzi boldogságát, irigyei pedig csendesesen tovább bosszankodnak. A bonyodalom csak ezután kezdődik. Akkor majd, ha jószágos királyunkat a mindenható Isten magához szólítja s a trónörökösből magyar király és osztrák császár lesz, míg felesége a lemondási okirat folytán csak a felség neje, nem pedig egyszerűen császárné és királyné lehet. Ekkor fognak a két ország jogászai csak igazán nekiállani, hogy kimagyarázzák, miszerint a trónörökös házassága körül helytelenség történt a lemondási okirat folytán s követelni fogják, hogy a mostani trónörökös neje kapja meg mindazon jogokat, melyet a két ország törvényei neki megadnak, tekintet nélkül arra, hogy mit ír elő a bécsi uralkodó házi szabályzata.

Adja Isten, hogy az idő még jó távol legyen. A mi jó királyunk hosszú élete minél messzebbre tolja el ama válságos pillanatot s a trónörökös és neje addig is háborítatlanul élvezze azt a nagy boldogságot, a mit Magyarország népe, — mely mindig törhetlen s odaadó hűséggel viseltetett az uralkodóház családtagjai iránt, — az új párnak kíván, s velük együtt mi is igaz szívünkben kívánunk.

Vendéglőkben, koresmákban, kávéházakban, kávémezőkben, borbély üzletekben, fürdőhelyeken, egyletekben stb. kérjétek és követeljétek a Magyar Néplapot.

POLITIKAI HIREK.

A trónörökös házassága egész felfordulást okozott ugy Ausztriában, mint Magyarországon. Széltiben-hosszában okoskodnak most a jogászok, vajjon milyen álláspontot foglaljon el a házassággal szemben Magyarország. Mert a mi törvényeink szerint a király felesége egyszersmind magyar királyné, sőt megkoronázandó és az ő házasságukból született gyermekek jogos trónutódok, tekintet nélkül arra, hogy főhercegnőt vett-e el a király vagy polgári leányt. Az osztrák házi törvények szerint pedig csak akkor lehet a császár felesége egyszersmind császárné, ha született főhercegnő. Miután pedig a trónörökös most nem főhercegnőt vett el, hanem csak egy egyszerű grófnőt, azért történt a trónörökös lemondási esküje. A magyarok azt tartják, hogy akár lemondott a trónörökös a jogokról, akár nem, ők a feleséget királynénak ismerik el és meg is koronáztatják, mert a június 28-án Bécsben történt lemondási nyilatkozat, melyet lapunk más helyén közlünk, ellenkezik a mi törvényeinkkel.

Ausztriában most fel van függesztve az alkotmány s teljesen a 14-ik paragrafus szerint kormányoznak. Ez a paragrafus ugyanis felhatalmazza a császárt, hogy az esetben ha a képviselőház megakasztja a kormányzás rendes menetét, úgy joga van neki császári rendeletekkel intézni el az elodázhatalatlan s fontos ügyeket.

A kvótát, miután az osztrák politikai zavarok miatt nem lehetett parlamenti uton elintézni, ő felsége állapította meg mindkét ors ágra. E szerint a közös költségekhez Magyarország 33^{1/2} százalékot és Ausztria 66^{1/2} százalékot fizet. Ez a döntés egy esztendőre szól.

A tőzsdeadó augusztus 1-én lép életbe. Nevetséges egy adó ez. Ép azok, a kik a leggazdagabbak és legkönnyebben keresik a pénzt, azok fizetik a legkisebb adót. Mindenütt a külföldön, a hol a tőzsde meg van adóztatva, sokkal nagyobb az adó, csak minálunk kimélik a tőzsdebárokat. Ennek is az oka, hogy nincsenek igazi népképviselőink. Azok csak azoknak tolják a szekerét, a kik viszont őket támogatják.

A trónörökös házassága.

A bécsi Burgban június 28-án tette le az esküt arra Ferencz Ferdinánd trónörökös, hogy morganatikus házasságának minden következményét viseli. Az aktus alkalmával a király beszédet mondott, melyben megvilágította azt, hogy miképpen értelmezi az aktus jelentőségét.

Az aktus tanui a nagy kihallgató teremben tizenkét óraker gyülekeztek össze. Megjelentek a legfőbb udvari méltóságok, a titkos tanácsosok, a két állam miniszterei. A királyi hercegek közül eljöttek: Ferencz Ferdinánd, Ottó, Ferdinánd Károly, Lajos Viktor, Ferdinánd toszkánai nagyherceg, Lipót Ferdinánd, József Ferdinánd, Henrik Ferdinánd, Péter Ferdinánd, Lipót Szalvátor, Ferencz Szalvátor, Frigyes, Jenő, József, József Ágost és Rainer. A hercegek a belső termekbe mentek.

A királyon tábornagi egyenruha volt. Csakóját a mellette levő asztalkára tette és födetlen fövel ezt a beszédet mondotta el erős és helyel-közzel megindult hangon:

A mai ünnepségre meghívtam Házaam tagjait, titkos tanácsosaimat és minisztereimet, minthogy az a nyilatkozat, a melyet Ferencz Ferdinánd főherceg ur ő fensége ma tenni fog, a császári házra és a monarkíára is a legnagyobb fontosságu. Mindig attól az óhajástól indítva, hogy az uralkodóház tagjainak javáról gondoskodjam és hogy ösémnek, Ferencz Ferdinánd főherceg ur ő fenségének kiváló szeretetem újabb bizonyítékát adjam, belegeyeztem abba, hogy Chotek Zsófia grófkisasszonnyal házasságra léphessen. Chotek Zsófia grófkisasszony nemesi családból származik ugyan, de családja nem azok közül való, a melyeket Házaam meggyökerezett szokása szerint egyenlő rangunak lehetne tekinteni. Mint-hogy csak egyenlő rangu családokból való nők tekinthetők egyenlő ranguaknak, ennél fogva az a házasság, a melyet Ferencz Ferdinánd főherceg ur ő fensége Chotek Zsófia grófkisasszonnyal kötni szándékozik, morganatikus házasságnak lesz tekintendő, ennél fogva az ebből a házasságból Isten áldásával származó gyermekek nem osztozhatnak az uralkodó ház többi tagjának jogaiban. Ferencz Ferdinánd főherceg ur ő fensége ennél fogva, abból a czélből, hogy ezt örök időkre biztosítsa, ma ünnepies esküt fog tenni s meg fog esküdni, hogy mindezt elismeri, hogy különösen elismeri, hogy Chotek Zsófia grófkisasszonnyal kötendő házassága morganatikus házasság s elismeri az ebből a tényből folyó összes következményeket; elismeri, hogy a Chotek Zsófia grófkisasszonnyal kötendő házassága nem tekinthető egyenrangu házasságnak s hogy ennél fogva az ebből a házasságból származó gyermekek nem élvezhetik az egyenrangu gyermekek jogait. Fölszólítom császári házaam miniszterét hogy olvassa föl a Ferencz Ferdinánd főherceg ur ő fensége által leteendő esküt.

A beszéd után Goluchovszki miniszter fölolvasta az eskü bevezetését, mely csaknem szó szerint ugyan az, a mit a király mondott, csak élesebben hangoztatja a házi törvényt.

Ezután Ferencz Ferdinánd ahhoz az asztalhoz lépett, melyen a feszület volt és az evangéliumra téve két ujját, elmondta esküjét. Az asztalkánál állott Gruscha kardinális.

Az esküt a herceg mélyen meghatott hangon olvasta föl. Szövege ez:

Én Ferencz Ferdinánd Isten kegyelméből ausztriai főherceg, esküszöm a Mindenható Istenre, hogy az uralkodó-család házi törvényeit minden részükben és Chotek Zsófia grófnővel kötendő házasságom alkalmából különösen is elismerem. Esküszöm, hogy az elem terjesztett és előttem fölolvastott eskübevezetést minden részében, minden tekintetben és minden záradékában elfogadom és elismerem, esküszöm, hogy a Chotek Zsófia grófkisasszonnyal kötendő házasságomat morganatikus házasságnak tekintem, esküszöm, hogy a gyermekeket, a kik Isten áldásával ebből a házasságból származni fognak, nem ismerem el egyenranguaknak s esküszöm ennél fogva, hogy ezeket a gyermekeket a pragmatika szankezió szerint sem Ausztriában, sem Magyarországon nem fogom a trón öröklésére jogosítottaknak tekinteni.

A királyi herceg meghajtotta magát a király előtt és az egyik asztalkához ült, hogy aláírja a magyar és német nyelven megfogalmazott okiratot. (A király beszéde és az eskü csak német nyelvű volt.) Az okirat így szól:

Mi, Ferencz Ferdinánd Károly Lajos József Mária, osztrák-estei főherceg stb., szilárd és jól megfontolt elhatározásunknak jelentjük ki, hogy házasságra lépünk méltóságos chotkowi és wognini Chotek Zsófia Mária Jozefin Albina grófnővel, a főnemes csillagkereszt-rend hölgyével és az elhunyt chotkowi és wognini Chotek Bohuszláv grófnak, ő császári és apostoli királyi felsége titkos tanácsosa és kamarása és főpálczasmesterének és ennek szintén Istenben boldogult nejeének, Vilma grófnőnek, született vichnizi és stettani Kinsky grófnő csillagkeresztes és palotahölgynek leányával. Ehhez a házasságkötéshez a felséges ausztriai házból régtől fogva főnálló szokásnak és a bennünket kötelező házitörvények rendelkezéseinek megtartásával kikértük ő császári és apostoli királyi felsége, I. Ferencz József dicsőségesen uralkodó császár és király felséges nagybátyánk, mint a nevezett ausztriai ház fejének beleegyezését és ő felsége ezt legfelsőbb kegyelmének és jóindulatának új bizonyítékeként nekünk kegyesen megadni méltóztatott. Mielőtt azonban a házassági szövetséget megköténénk, — hivatkozással a felséges ausztriai ház főntemlített házitörvényeire, melyeknek rendelkezéseit mi, tekintve az általunk megkötendő házasság t. még különösen is egész tartalmukban elismerjük és kötelezőknek jelentjük ki, — indítatva érezzük magunkat megállapítani, hogy házasságunk Chotek Zsófia grófnővel nem egyenjogú, hanem morganatikus házasság s ilyennek tekintendő most és minden időkre, minek következtében sem hitvesünket, sem az Isten áldásával e házasságunkból remélhető gyermekeinket és azok utódait nem illetik és azok által nem lehetnek és ne legyenek igényelhetők azok a jogok, méltóságok, czimek, czimerek, előjogok stb., stb., melyek az egyenjogú hitveseket és főherceg uraknak egyenjogú házasságukból eredő utódait illetik. Különösen elismerjük és kifejezetten kijelentjük még azonban azt, hogy a főntemlített házasságból származó gyermekeinket és azok utódait, miután ezek nem tagjai a felséges ausztriai háznak, a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és tartományokban és e szerint az 1723. évi I. és II. törvényeziknek értelmében a magyar korona országában sem illeti trónörökösödési jog és azok a trónörökösödségből ki vannak zárva. Kötelezzük magunkat szavunkkal, hogy a mostani nyilatkozatot, melynek jelentőségének és súlyának teljesen tudatában vagyunk, minden időkre mind magunkra, mind hitvesünkre és az e házasságból származó gyermekeinkre és ezek utódaira kötelezőnek elismerjük és hogy soha sem fogjuk megkísérteni, hogy ezt a mostani nyilatkozatunkat visszavonjuk, vagy valamit tegyünk, a mi arra czélozna, hogy annak kötelező erejét gyöngítse vagy megszüntesse. A jelen, két példányban kiállítandó nyilatkozat hiteleül ezt az okiratot sajátkezűleg aláírtuk és főhercegi pecsétünkkel elláttattuk. Kelt Bécsben 1900 június 28. án.

A királyi herceg aláírta az okmányt, az államjegyző ráütötte a pecsétet. Erre a király fölállt és a királyi hercegekkel elhagyta a termet. Az aktus ezzel véget ért.

Vasárnap délelőtt esküdött meg Reichstadtban Ferencz Ferdinánd főherceg Chotek Zsófia hercegnővel. Az esküvői vendégek száma — a legszűkebb családi és házi körre szorítkozott. A lakodalmi menet délelőtt 11 órakor vonult a belső termekből a kápolnához. Elöl ment Ferencz Ferdinánd főherceg anyjával, Mária Terézia főhercegnővel, azután nővérei jöttek, Mária Terézia Annunziata és Erzsébet főhercegnő, akiket a menyasszony követett mirtusvirágokkal díszített fehér atlaszruhában, fején gyémánt hajékkal. Mellette jobbfelől nagybátyja és esketési tanuja, Löwenstein örökös herceg, balfelől a Chotek-ház feje, Chotek Károly gróf ment. Azután a menyasszony legközelebbi rokonai, továbbá Nostitz gróf főudvarmester következett, aki egyuttal Ferencz Ferdinánd főherceg esketési tanuja is volt, végül az udvarhölgy és a kamarai előjáró. Az esketést Hikisch reichstadti esperes végezte András és Flórián kapuczinusatyák segédletével.

A menyasszonyt Nostitz gróf vezette az egyszerű piros bársonnyal bevont imaszólyom elé, ahol Ferencz Ferdinánd főherceg bal oldalán foglalt helyet. Erre az esperes rövid beszéd után összeadta a párt.

A gyűrűváltás után a Miatyánkot imádkozták el mindnyájan.

Tizenkettőfél órakor reggeli volt a kastélyban; a reggeli folyamán maga Mária Terézia főhercegnő köszöntötte fel az új házasságokat.

Délutáni két órakor a főherceg elhagyta a kastélyt és nejével nyitott kocsiba ült, hogy a pályaudvarhoz hajtasson. Az uton a leányok rózsákat hintettek utjokra. Két fehér ruhás leány virágcsokrot adott át a fiatal párnak, akik mosolyogva köszönték meg a figyelmességét.

Mária Terézia és Mária Annunziata főhercegnők a vasúti kocsiban bucsúztak el rendkívül szívélyesen Ferencz Ferdinánd főhercegtől és nejétől. Azokon az állomásokon, amelyekben a főherceg és neje átutazott, mindenütt lelkes ovációkat rendezett a lakosság. A vonat 3 óra 15 perczkor ért Prágába, ahonnan 3 percznyi megállás után tovább folytatta útját Konopistig. Ide 6 óra 15 perczkor érkezett meg. Konopistban számo idegen és a környékből összesereglett lakosság üdvözölte a főherceget, aki nejével egyenesen a kastélyba hajtattott.

Még az esküvő előtt következő távirat érkezett Ferencz Ferdinánd főherceg főudvarmesteri hivatalához:

„Ő csász. és apostoli királyi felsége ő. csász. és kir. felsége hitvesét, Chotek grófnőt, legkegyelmesebben az örökös tartományok hercegeinek rangjára méltóztatott emelni Hohenberg névvel „ő hercegi kegyelmessége“ predikátummal. Kérem exczellenziádat, sziveskedjék szerencsekívánatommal együtt a hercegnő asszony tudomására hozni. Aláírva: Goluchowski.“

LEVELEZÉS.

Római levelek.

Hatodik levél.

Először is azt mondom, hogy nagy az én örömem. Elmentem ahhoz a jólelkű paphoz, aki abban a világra szóló nagy templomban magyarul gyóntat. Hála legyen a fölséges Istennek, most már mondhatom, hogy teljes az én örömem, mert nemcsak mindent elmondtam, ami rosszat életemben csak elkövettem, de még olyan szépen kikérdezett az a jó pap, hogy az Isten is áldja meg minden lépését. Most már akár meg is halhatok, olyan tisztának érzem magam. Nem is fog tőlem ezentúl senki rosszat látni. Szeretnék Rómából irni ebben a levélben; de sort akarok tartani, azért előbb leirom, hogyan jutottam Rómába.

Hát ott folytatom, ahol elhagytam.

Azokról a finom uraságokról írok, akiket már a mult levélben említettem. Szegény földönfutó honfitársamhoz fordulám, hogy mondaná meg, kik ezek a finom urak. Mert hát az én távozó földim érti a talján nyelvet. Mert már régen furja agyát a gondolat, hogy Amerikába fog kivándorolni. Azt pedig hallotta, hogy oda Taljánországból szoktak kimenni. Azért arra volt gondja, hogy valahogyan megtanulja a taljánok nyelvét. És erre szép alkalom is volt. Mert hát: történt, hogy az új kazár uraság egy új palotát akart magának építtetni és azért olasz kőműveseket hozatott. Mert uram bocsa! ami magyar pallérjaink nem értenek az ilyen munkához. Hát az én földönfutó atyámfia — már mi türes-tagadás — beállt napszamosnak hozzájuk és tőlük egy néhány hónap alatt eltanulta a talján nyelvet. Hát ő mindjárt megmondta nekem, hogy kik ezek a finom urak. Majd kővé lettem, mikor azt hallottam tőle, hogy ezek nem is urak, hanem egyszerűen *pinczerek*, *felszolgálók*, akik azért *czipelik* azt a sok enni és inni valót, hogy drága pénzért az utasok nyakába sózzák. Mert hát ez az ő keresetök.

No nem is néztem többé rájuk, maradjanak magoknak — mondok.

Majd egy szegényes kinézésű ember jött elébem. Újságokat tartott a kezében. No — mondok — veszek egy „Magyar Néplapot“, ha mindjárt husz fillérbe kerül is. Mert hát sokszor hallottam, hogy a „Magyar Néplap“ a népnek igazi barátja. Le is kiáltottam hozzá, hogy adjon egy „Magyar Néplapot“. de emberünk csak fejét csóválta és mutogatott mindenféle talján újságot. Földönfutó honfitársam aztán oldalba lökött és azt mondta, hogy itt nincsen magyar újság.

Haladt a gőzös tovább.

Nemsokára egy város közelébe érkeztünk. A város egyik templomának tornyán egy angyal képét lehetett látni, mintha csak a torony tetejére repülne és a torony keresztjére szállana. Ha időm lesz, megtudakolom valami tudós zarándoktól, hogy mit jelent ez az angyal képe a torony tetején.

Nemsokára megérkeztünk a stációra. Hát ez a város az a híres *Udine* városa, ahol az Amerikába kivándorló magyarok átutaznak. Elszorult a szívem, mikor a stáción más magyarokat is láttam. Az én földönfutó honfitársam is nagyokat sóhajtott és szemében könnyek csillogtak, mikor

kezemet megszorította és elbucszott tőlem és a vasúti kocsiból kiszállott.

Szegény magyarok! hát tinektek nincs már hazátok. Egy messze világrészben kerestek ti új hazát! Előfogott a hazafiú bubánat. Két tenyerembe mélyesztettem a fejemet és sirtam, mint a kis gyerek. Még most is, mikor az én szent gyónásom után oly boldognak érzem magam, még most is szomoruan gondolok vissza arra a szomorú csoportra, mit az udinei állomáson láttam. Mikor az én földönfutó honfitársammal beszélgettem azt is megtudtam tőle, hogy a szerencsétlen magyarok *Udinéből Genua* tengeri városig mennek vasuton, onnan pedig olasz hajókon tengerre szállanak. Ez a legrövidebb út Magyarországtól Amerikába. Bizony nem jól van a. Talán tán jobb lenne, ha inkább itt halnának meg ezen a földön, melyen apáink vére folyt. Mert sok rosszat hallottam én Amerikáról. Azt mondják, hogy bizony nehéz ott megélni és könnyen meghal ott az ember éhen. No már ha éppen éhen kell halni, hát talán jobb itt a mi szép magyar hazánkban nyujtózkodni ki a földbe. Itt legalább van, aki megsirassa az embert; még talán el is bucsuztatja a kántor. De ott uramfia! talán nem is tudják, hogy mi az a rigmusos bucsuztató.

Már én bizony elhiszem, hogy ott rossz világ van. Mert különben a téns árvapénztárnokok és takarékpénztári hivatalnokok, akik meg szokták szegényíteni a pénztárakat, itt hagynak az országban a pénzt és nem vinnék ki Amerikába.

Talán jó volna egy instáncziát irni a nagyságos *kazár* urakhoz, hogy adnának nekünk, feleségeinknek ennivalót és ruhát, aztán megművelnök mi napszámban az ő földjeit. Meg is kérjük a „Magyar Néplap“-nál dolgozó urakat, hogy csináljanak valamit a szegény magyar néppel. Nem kívánjuk ingyér.*

Még egy más újságot is hallottam. Azt mondják, hogy a szegény taljánok, akiket a nyomorúság még nagyobb számmal hajt ki Amerikába, azt a kis pénzt amit összekapartak, egy nagy urnát letették, hogy valaki tőlük el ne rabolja. Össze is gyűlt már a rengeteg számban kivándorolt talján néptől vagy öt millió korona. És ime mi történt? Az a talján uraság, akiben megbíztak, a nagy summával szépen megszökött. Most üthetik bittal a nyomát. Ha netalán feltalálnák, megírom. Addig is csókolom a puájukat.

Pohos Márton

TÁRCA.

A gazdagok és szegények fájdalma.

Irta: Bodnár Gáspár.

— Adja Isten egészségére kelmednek — így szólott az öreg tanító ur Barát Ádám becsületes földmívelőnek, ki egy terebélyes fa alatt — jól bevégzett munkája után falatozott.

— Köszönöm, szívesen — szólott Ádám tisztességtudóan.

— Megpihenek jó magam is egy kevéssé, mondotta az öreg tanító — sokat jártam gyenge lábaimmal.

* No mi pedig nem fáradunk pénzért, hanem ingyen. Szerk.

És amint mondotta, hasonlóképpen cselekedett.

— Hát aztán Ádám öcsém, hogy megyen az élet sora . . . ?

— Hát tanító uram, bizony a szegény embernek rendes konvencziója van a bajból bűbánatból.

Ádám nagyot sóhajtott; mire a tanító ur illetén való megjegyzést tett:

— Ne mondja azt Ádám öcsém, hogy a fájdalom, a baj-bű csak a szegény falusi ember konvencziója. Édes mindnyájunknak ki van mérve a fájdalom porenziója.

— Eh, jó tanító uram, a gazdagnak még se olyan a baja, fájdalma! Azoknak még a tükör is hizeleg, nem eszik ők a fájdalom kenyérét.

— Amondó vagyok Ádám öcsém, hogy az arany pohárban is lehet méreg. Palotában is meglakik a bű.

Ádám hallgatott . . . a tanító ur levette pápaszemét, megtörölgette szépen; aztán ujfent feltette és emígyen simult Ádám fájó szívéhez . . .

— Mondanék én kendnek Ádám öcsém egy szép regét, történetkét, ha meghallgatná szerény szavaimat.

— Kész szívvel jó tanító uram. Hiszen mint gyermek is olyan jó izűen hallgattam, hát most hogy megemberesedtem bizony kész örömmel hallgatom . . .

A tanító ur így kezdett beszélni:

Mikor az Ur Ádám apánkra kimondotta a bűntetést, (hogy tudniillik verejtékkel fogja keresni kenyérét) — az angyalokkal egyetemben készülöben volt, hogy visszatérjen a magas mennyországba. Magsajnálta azonban az embert és így szólott:

— Nem engedhetem, hogy az embert egyedül a Fájdalom angyala kísérje az élet útján. Itt marad a Vigasztalás angyala is számára . . .

Ugy is történt . . .

Az Ur felszállott, de a két angyal itt maradt az emberrel.

Az emberek aztán megsokasodtak, népek, nemzetek élnek a föld hátán, paloták és kunyhókban, városokban és falvakban laknak az emberek . . .

Egyszer aztán megtörtént, hogy a Vigasztalás angyala itt hagyta ezt a bűs földet. Ugyan miért? Halljuk csak őt magát, a mint megérkezik az Ur trónjához és elmondja panaszát.

— Uram, kifáradtam munkámban. Nincs erőm többé, hogy vigasztalhassam a szegényt. A Fájdalom angyala kegyetlen a szegény emberek iránt. Csak őket támogatja, csak őket borítja a fájdalom tengerébe.

Igy beszél, a Vigasztalás angyala és az ő szemében is a szájalom könnye reszketett.

Az Ur látta e könnyeket és áldó kezével letörölte azokat.

— Jöjjön elő a Fájdalom angyala — szólott az Ur!

Egy pillanat alatt felszáll tehát a Fájdalom angyala is a földről.

— Panasz van ellened, mondá az Ur. Te csak a szegény emberek házat keresed és a gazdagokét kikerülöd.

— Uram, esengett a Fájdalom angyala. Tanum a Vigasztalás angyala, hogy én kunyhóban és palotában, szegénynél és gazdagnál egyformán megszálok.

— A szegények mondják, hogy nem vagy igazságos.

— Jól van Uram. Küld le tehát a földre az Igazságosság angyalát is. Hadd ítélkezzék ő közöttünk.

Az Ur intett s jött az Igazság angyala, ki mindig ott ül az élet nagy könyvében.

A három angyal most sebes szárnyakkal száll a földre . . .

És szólott az Igazság angyala a városoknak, falvaknak, palotáknak és kunyhóknak.

— Mindenki hozza szíve bánatát az élet nagy piaczára. Megkönyörült az Ur a bánatos szíveken. Az Igazság angyala ítélkezni fog . . .

A gazdagok, az urak . . . a nagyvárosiak össze-rezzentek. Hogyan? A mit ők eddig úgy takargattak — azt most piacra vigyék? Hiába! Az Ur parancsa. Összeszedték tehát fájdalmuk tengerét, melyre még eddig alig tekintett a kíváncsi világ és vitték az élet piaczára. A falusiak és a szegények örömrivalgásban törtek ki.

— Most végre valahára látni fogjuk a nagy városok kényelmét, pompáját, a gazdagok fényét. Ki fog tűnni, mennyit szenved a szántó-vető, munkás szegény ember e siralom völgyében.

Lön pedig az élet piacznál egy óriási vásár. Mint valami áruczikket minden emberfia kirakta a maga baját-bűjét, fájdalmát. Megnyiták a szívek titkos ajtai, előkerültek a mult és jelen keserőségei.

. . . Legelől állott a király. Fényes koronája alól ősz haj lengedezett, feje lehajolt, arcát bánatosra szánták a gondok. Jött a királyné. Olyan volt, mint egy fájdalmas anya, ajkai azt rebegték: „Ki szenvedett annyit, mint én?”

Jöttek aztán a palota lakói, szívük tele sebekkel, szemük könnyekkel!

Álmélkodás fogja el az embereket!

És rögtön óriási zürzavar támadt. Legtöbben így szólottak:

— Mi a mi fájdalmunk ehhez képest. És hazaszaladtak . . .

A piaczon meg nem maradt csak a három angyal . . .

Az Igazság angyala most így beszélt a Vigasztalás angyalához:

— Mondd meg a szegényeknek, hogy a fájdalom közös sorsa az embernek. És ez így leszen, míg e földön emberek élnek. Hogy sokan nem viszik a piacra . . . az még nem jelenti, hogy szívükben nem terem bű és fájdalom.

Igy szólott — és újra felszállott a magas mennyországba.

— Ádám öcsém megértette, a mit e példázatban mondani akartam?

— Meg tanító uram, bizony, hogy igazság legyen abban!

HIREK.

Az Árpádházi királyok csontereklýéi. Az Árpádházi királyok csontereklýéi évekig tartó hosszas tárgyalások után végre visszakerülnek Székesfejervárra. Forster Gyula, a műemlékek országos bizottságának másodelnöke ugyanis levélben értesítette Havranek József polgármesterert, hogy a székesfejervári Szent István bazilika romjai közt talált s 1893. október 27-én Török Aurél dr. egyetemi tanárnak tudományos megvizsgálásra átadott állítólagos Árpádházi királyi csontereklýék az antropológiai intézetben átvethetők. A polgármester Moenich károly városi főlevéltárost bizta meg, hogy az ereklýeket vegye át és szállíttassa vissza Székesfejervárra. A város méltó kegyeletos ünneppel fogja sirba tenni a királyok földi maradványát.

Benedek prépost halála. Benedek Ferencz jászói prépost, július 2-án reggel 9 órakor elhunyt Jászón, 74 éves korában. Benedek prépost életrajza röviden a következő:

Az elhunyt prelátus mint szegény szülők gyermeke 1826 november 19-én Szepes-Tepliczen született. Már mint diák is mindig az elsők között volt. Tanári működését 1851-ben kezdte Rozsnyón, a honnan 1854-ben Eperjesre. 1859-ben Nagyváradra került. A kassai főgimnáziumnál 1869 óta működött, hét évig mint a matematika és fizika tanára, azontul pedig e katedrák megtartása mellett egyuttal mint igazgató. 1887-ben a kassai királyi konviktus kormányzójává nevezték ki. 30 éves tanári működése alkalmából a király a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. 1893. május havában jászóvári préposttá választották és mint ilyen a főrendiháznak is tagja volt.

Temetése szerdán délelőtt volt s az egyházi gyászszertartást Bubicz Zsigmond kassai püspök tartotta. Utódja, Takács Ferencz koadjutor, a halálhír vétele után rögtön Jászóra utazott.

Merénylet egy kanonok ellen. Pozsgay József pécsi kanonok állapota egyre javul. Az ország minden részéből kap leveleket, melyekben az életveszélyben forgott rektor jóbarátai és ismerősei örömeiknek adnak kifejezést szerencsés megmenekülése felett. Pótay Mátyás, a merénylő szabó állapota szintén kielégítő. Ma már teljesen nyugodtan töltötte az egész napot és rövid idő alatt ő is felgyógyul. Tegnap délután 4 órakor Sárkány Ármín rendőrkapitány kihalgatta a merénylőt, a li körülményesen elmondta a merénylet részleteit. Pótaynak február végén 230 méter kék posztót adtak át a szemináriumban, a melyből neki július 29-éig 62 reverendát kellett volna készítenie. A szabó azonban már első nap három vég posztót zálogba csapott. Egész hét-főig 9 reverendát készített el mindössze, ezen kívül lakásán találtak még kiszabva 12 drb reverendát. A többi 72 reverendához szükséges posztó hiányzik. Pótay a munkára már nagy előlegeket vett fel, de ezekkel nem az elzalogosított

posztót váltotta ki, hanem elköltötte, elitta. Részegeskedő, korhely ember ő, a ki az éjszakákat dorbézolva virasztotta át a korcsmákban, kávéházakban. A pinczerekkel, ha nem adtak már neki több hitelt, rendszerint összeveszett. Hétfőn délután avval a szándékkal ment fel ismét a szeminárium rektorához, hogy újabb előleget fog kérni s mivel Pozsgay kanonok kijelentette, hogy többet már nem hajlandó adni neki, akkor rántotta elő a revolverét. Tudta, hogy ha előleget nem kap, ugys megnyílik előtte a börtön ajtaja. Ezért szánta el magát a gyilkos merényletre. Pótay tagadja, hogy ő Pozsgay kanonokot meg akarta volna ölni. Hétfőn délután revolverrel a zsebében, nem is azért indult el, hogy Pozsgay ellen merényletet kövessen el, hanem hogy felmenjen a Tetytyére és ott agyonlője magát. Mert teljesen el volt keseredve azért, hogy elbocsájtással fenyegették. Ott ment el a papnővelde előtt és egyszerre eszébe jutott, hogy felmegy a rektorhoz és megkéri: legyen türelemmel a késedelem miatt. Mikor belépett az ajtón a rektori szobába, Pozsgay ülve fogadta s már a küszöbön rákiáltott: „Mit akar? Elnehet! Magával már végeztem.” „Nagyságos ur, egy levelet hoztam” szolt Pótay és benyulván kabátja zsebébe, előrántotta a revolvert és rálőtt Pozsgayra. Pótay sirva mondta el mindezt. És sirva tette hozzá: „Hiszen erős embernek ismert mindenki. Ha meg akartam volna ölni, akkor nem álltam volna föle őt-hat lépésre és a szívének czeleztam volna. Azután meg azzal a kis revolverrel nem mentem volna embert ölni. Azonban neki csak az volt a czélja, hogy boszút álljon, és hogy megemlegesse őt a kanonok, mert önmagát határozottan el akarta pusztítani.

Hány szabadkőműves él Európában? 350.000 kik 4600 páholyban terjesztik a villágosságot — sötétben. Lehet mondani, minden száz szabadkőművesre esik egy jezsuita és mégis úgy félnek tőlük, mint az ördög a szenteliviztől, ami nem igen vall óriási tudásra és műveltségre.

Testben, lélekben erős ifjuság. A „klerikális” Belgiumban 55.000 fiu fogadalmat tett, hogy 18 éves korukig szeszes italt nem fognak élvezni. Vajjon nálunk keresztülvihető volna ez? Ha tanuló ifjuságunkat megfigyeljük, mint jár már alsó osztályos a korcsmába: ha látjuk, a szülők mint örvendenek, ha gyermekük tej helyett bort vagy sört iszik, bátran állithatjuk: annyi önmegtagadás ifjuságunkban nincs, csak akkor lesz, ha szülők és nevelők egyformán harcolnak a szeszes italok ellen. Belgiumban 1898. óta minden elemi iskolában hetenkint félórát az alkohol-kérdés tárgyalására fordítanak. — Igy dolgozik az elbuitó, népnymorító klerikalizmus!

Bémjelenot a halotti toron. Nagyváradról értesítenek, hogy a megyebeli Kresznja községben minap meghalt Gája Gyorgye román gazda. Kresznja Isten háta mögé dugott faluska, nincs ott pápa se, a ki a végútszességet megadja, azért is a szomszédfaluba kellett menni, hogy jöjjön a pap a temetésre. Összegyűlt már a rokonság, a ravatal körül nagyban sopánkodtak a haláleset fölött. Közben pedig az asszony nép készülődött a torra. De hát hiába vártak, a pápa nem jött, azt izente egy kis fiuval, hogy beteg, csak másnap jöhet, addig várjon az Istenben boldogult a beszen-telésre. A boldogult várt is türelmesen, de hogy várjanak az egybegyűltek a torra? A mikor minden készen a konyhán és minden kárba vész? A töprenkedésnek az lett a vége, hogy a gyászoló gyülekezet a rava al melletti szobában lakomához ült és kegyelettel kezdte fogyasztani a paprikást és az italt. Estefelé aztán gyanus neszt hallottak a

szomszéd szobából, mire egypár bátrabb legény fölkel az asztal mellől, hogy megnézi a zaj okát. Éppen az ajtó elé értek, mikor az föltárukt és ott állott a torozó társaság előtt hófehér lepedőjében a halott. Természetes, hogy a szerető örökösökön nem kis rémület vett erőt. Sokan az asztal alá bujtak, sokan a kijárat felé rohantak, pedig hát Gája Gyorgye uram, a föltámadt halott, éppen nem mutatott ellenséges szándékot. Hamarosan tisztába jött a helyzettel és még ő iparkodott az egybegyűlteket bátorítani: „Sohse féljete! Nem bántok senkit! Föltámadtam és most újra fogok élni!” Azzal rögtön családfői jogaiba lépett, elfoglalván a helyet — az asztalfőn. A rokonok és ismerősök társasága lassan neki bátorodott, sőt a kapatosabbak tréfásan kínálgni kezdtek: „Igyál öreg, aztán mondd el: mit láttál a másvilágon? A föltámadt ember nem is igen kínálta magát: vigan koccezintott a saját halotti torán. Idáig csak mulatságos volt az eset lefolyása, de itt következett a szomorú fordulat. Gája Gyorgye felesége ugyanis nem volt odahaza, mikor az ura fölébredt a tetszhalálból és kijött a koporsóból. Akkor jött haza a szomszédból és lépett a szobába, mikor az ura halotti ruhájában ott ült az asztalfőn és koccezintott a körülötte ülőkkel. Az asszonyt ez a látvány úgy megrémítette, hogy eles sikojjal szívéhez kapott és összerogyott. . . . S mikor másnap a pópa eljött, csakugyan volt halott, a kit eltemessen. De nem a férfit, hanem a rémülettől szörnyet halt feleségét kísérte a temetőbe.

Lövöldöző koporsó. New-Orleansban, Louisiana államban pár év előtt halt meg mr. Cavendish Arthur, ki a családjára megszámlálhatatlan milliókat hagyott. A család attól félt, hogy a holttest a temetés után halottrablók kezébe kerül és ez okból pokolgépet alkalmaztattak, úgy, hogy az, mielőtt valaki a koporsót felfeszíteni próbálja, felrobbanjon. Ez az elővigyázat, mint nemrég bebizonyult, nem volt felesleges. Az örökségi ügyek rendezése alkalmával egy Roland nevű írnok megtudta, hogy Cavendish egy nagyértékű gyémántgyűrűt, melyet életében soha le nem tett ujjáról, sirjába is magával vitt. Roland egy barátjával éjjel felnyitotta a sirt és ép hozzálátott a koporsó kifeszítéséhez, amikor a pokolgép felrobbant és a két halottrablót súlyosan megsebesítette.

Halottlátás. Egy turáni újság legutóbbi számában egy olvasónő a következő halottlátási történetet közli: Édes anyám 1885-ben halt meg és pedig távollétemben. Pár órával halála előtt nála voltam és — egy orvos biztatására — abban a hiszemben távoztam el tőle, hogy még egy darabig életben marad. Mielőtt elmentem volna, megcsókoltam és így szóltam hozzá: „Mama, haza megyek, hogy lefektessem a kicsikét.” „Már elmegy? — szökt ő nyugodtan és mélyen a szemembe nézett. — Tehát Isten veled. Holnap reggel látjuk egymást?” Kissé megvigasztalva haza mentem és miután gyermekemet elaltattam, én is lefeküdtem. De csak rövid ideig aludtam. Hirtelen felébredtem és csendesen, ne hogy fiauskámat felébresszem, felöltöztem. Mikor már készen voltam az öltözködéssel, ágyam lábánál egy fehér gömböt pillantottam meg, a mely lassan felém közeledett. Roppant megijedtem és gyertyát gyújtottam. Fiauskám fennült az ágyban és megszólított: „Hallottam, ahogy felöltöztél. Hova mégy?” „A nagymamához.” „A nagymamához? — szökt csodálkozva a gyermek. — Hiszen a nagymama itt van. Épp most láttam.” „Hogy láthatad volna? — szöktam izgatottan. — Tudod, hogy a nagymama beteg, nagyon beteg és nem lehet itt.” „De igen, itt van. Láttam, a mikor bejött,

egészen csendesen, hogy téged ne zavarjon, fejét ide tette mellem a vánkosra, megcsókolt és halkan azt sugta a fülembe: *lii buono* — légy jó. Azután oda ment az ágyadhoz, megállt az ágy lábánál és hosszasan nézett reád. A gyermek szavai roppant felizgattak, úgy, hogy láz fogott el és éreztem, a mint valaki megcsókolt. Kevéssel utóbb bejött a fivérem és elmondta, hogy anyám pár perczel távozásom után kiszendvedett. Azután azt is mondta, hogy reggel az ágya lábánál világosságot látott, a mi annyira elérékenyítette, hogy sirni kezdett, mert azt hitte, hogy anyánk lelke jelent meg előtte. Hogy e hármashalottlátásból mi igaz és mi nem, annak a felelőssége természetesen az elbeszélőt terheli, mi nem igen hiszünk benne.

Pusztító forgószél. Iszonyu pusztítást vitt végbe a franciaországi Thiers városban a forgószél. A város a forgószél után valósággal felismerhetetlen lett és kétségbeejtők azok a részletek, amelyeket a szörnyű pusztulásról jelenenek. Az utakat romba dült házak törmeléke borítja néhol, másut végig fel van szaggatva a kövezet. A rue de Lyonban a vízáradás egy másfél méter magas föveny-réteget hagyott hátra. A vihar idején néhány mélyebben fekvő utca rohanó patakhhoz hasonlított; a víz házmagasságban lepte el ezeket a helyeket. Egy földalatti vízmedence a forgószél hatása alatt újra megnyílt és szédítő mélységű szakadék támadt a helyén. Egy fiatal asszony, aki kiszaladt a lakásból, hogy a szomszéd kocsmában levő férjét hazahívja, maga elé tartva esernyőjét, nem vette észre a tátongó mélységet és belezuhant. Ugyanabban a pillanatban jött ki a vendéglő ajtaján a férj is, aki meglátva a veszedelemnek rohanó asszonyt, kétségbeesetten kezdett ordítani, de a bömbölő vihar tulharsogta hangját. Szeme láttára zuhant le felesége a mélységbe. A mélyebben fekvő városrészt minden háza víz alá került. Az emberek szörnyű remegésben, halálfélelemben töltötték az éjszakát. Amikor másnapra elállt a vihar és lefolyt a víztömeg, megrendítő volt a pusztulás képe. A lefolyó víz sok hullát ragadott magával, amelyeket egy-egy zugban fennakadva találtak meg. Az anyagi kárt magát, amelyet a vihar okozott, legalább két millióra becsülik.

Kínai temetkezés. A kínaiaknak temetkezése is különös. Kifurnak egy nagy tölgyfatörzset s a felső részét kifaragják; azután a testet a nyílásba szorítják és 10—15 ember rudakon szállítja el a holttestet „zenekar” kísérettel. A földre teszik a koporsót, letakarják szalmával, oldalt föltöltik földdel, néha fa, vagy kőbódét építenek föléje. A halott rokonai naponta kijárnak a holttesthez, beszélgetnek vele, mert úgy tartják, a halott mindenre felel, tanácsot ad. Egy aztán látta, amint a légbe nyújtott kezeikkel „kezet szoritottak” az elhunytal s ott eltöltött vidám or után hazamentek.

Nyolcz év után felfedezett rablójilkosság. Teplitzből írják a következő érdekes esetet: Prödlitz község közelében a mult héten egy emberi csontváza bukkantak. A törvényszéki vizsgálat kiderítette, hogy a csontváz egy jól megtermett, erőteljes emberé volt, a ki büntettnék esett áldozatul, mert a koponyája össze volt roncsolva s a mellét egy szurás érte. Ugyancsak megállapították, hogy a holttestet ruha nélkül ásták el. Szakértők véleménye szerint az eset nyolcz év előtt történhetett, s az a vélemény, hogy az ember az országuton rablójilkosságnak esett áldozatul. A vizsgálat során bebizonyosodott, hogy a meggyilkolt a nyolcz év előtt Teplitzből eltűnt ötven esztendő Tittel An'ál kocsmárossal azonos. Tittel akkortájt Prágába utazott s nem tért

többé visszé. A legszorosabb kutatással is csak azt tudták kideríteni, hogy Tittel visszafelé utazott Prágából Teplitzbe. Aussignál azonban lekészt a csatlakozó vonatról s gyalog indult utnak Teplitz felé. Mint most kiderült, az uton rablógylkosságnak esett áldozatul s holttestét elásták.

A munkásgyermek felügyelete. Az észak- és keletnémetországi katolikus munkásegyletnek pünkösdkor tartott szövetkezeti közgyűlésén többek között a következő határozati javaslat lett elfogadva: „Az észak- és keletnémetországi katolikus munkásegyletek szövetkezete feladataul tekinti oda törekedni, hogy azon szülők, kiknek gyermekei lakóhelyükön kívül kapnak alkalmazást, ezeknek iratot adjanak át az ott helybeli plébános vagy katolikus munkásegylet elnöke részére, melyben a gyermek feletti felügyeletre lesz kérve“. Azt hisszük, jó volna ilyen határozatot a katolikus egyletek és körök szövetkezetének nagygyűlésén is elfogadtatni, sőt inkább még oda kell törekedni, hogy a szülők különösen a leánygyermeküket ne engedjék lakóhelyükön kívül szolgálatba menni, hogy végre megszűnjön a keresztény leányoknak a zsidók által üzött exportja.

Munkabérek Németországban. A német birodalom által kiadott statisztikai adatok szerint a 15 főoglalkozási ágban az utóbbi 5 évben (1894–1898) a biztosításra kötelezettek száma 5.576.343-ról 6.784.823-ra emelkedett. Az ezen munkásoknak fizetett munkabér 1894-ben keresztszámában 3714 millió márkát tett ki és ez 1898-ig 5073 millió márkára tehát 35,6% emelkedett. Érdekes az átlagos évi munkabér fejenkénti emelkedése és az összmunkabérek évről-évre való emelkedése, mint alanti táblázat mutatja:

év	A munkásoknak fizetett összmunkabérek márkáiban	év	Évi átlagos munkabér fejenként márkáiban
1894	3714.652,379	1894	666,14
1895	3907.299,535	1895	672,68
1896	4279.349,375	1896	692,62
1897	4619.995,473	1897	713,22
1898	5037.842,068	1898	742,52

Maguk a munkabérek tehát az utóbbi 4 évben átlag 11,46 százalékot emelkedtek. Németországban a munkaadók azon keresztény elvtől vezérelve: *Leben und leben lassen!* (élni és élni hagyni!) folyton emelik a munkabéreket és a kormány a munkásokat minden terhettől felmenti. Nálunk pedig, hol a munkaadók csupa zsidók és liberális pogányok, a munkások munkabéreit folyton lenyomni igyekeznek, a kormány pedig az utolsó vércseppet is kipréseli a szegény emberből és így ne csodálja senki, hogy hazánkból több mint kétszer annyian vándorolnak ki Amerikába mint a hazánknál több mint 3-szor annyi lakosságu, de keresztény és nem liberális elvek szerint kormányzott Németországból.

Szerencsétlenül járt aratók. Aradi és nagyváradi lapok a karczagi vasutállomáson történt következő véres szerencsétlenségről adnak hírt: Mintegy 30 hunyadmegyei arató munkás akart Pestmegyébe tovább utazni arató munkára. Hogy a felszállással járó késedelmet elkerüljék, egy üres III-ad osztályu kocsi helyezették a munkásokat, azzal a szándékkal, hogy a kocsit egyszerűen hozzákapcsolják a Nagyváradról Karczagra érkező vonathoz s így szállítják tovább a szegény embereket. A munkások vig dalolás mellett elhelyezkedtek a kocsiiban, s éles szerszámaikat, kaszát, sarlót felrakták az ülések felett levő polczokra. Hibás tolatás folytán egy 'eherkösi nekiment a munkások kocsijának. A váratlanul nagy rázkódás óriási zavart idézett elő a munká-

sok között, akik egymásra buktak. Az összeütkezéstől az éles szerszámok az összegomolyodott szegény emberekre hullott, többeket megsebesített. Az állomás személyzete a jaggatás és visongásra odasietett és segédkezet nyújtott a megsebesülteknek. A rögtön előhívott orvos bekötözte a sebesülteket, akiknek ápolásáról gondoskodtak. Tizenöt kisebb és súlyosabb sebesülés történt. Az aradi üzletvezetőség két bal- esetvizsgálója a helyszínére utazott és megindította az eljárást.

Mikor aratnak a földön. A világ minden része közül legkorábban, január elején kezdik meg az aratást Ausztráliában. Ott akkor sűt legmelegebben a déli nap heve s érleli meg a buzaszemet hüvelyében. Magyarországon fázunk, korcsolyázunk, vagy behuzódunk a meleg kályha mellé, az ausztráliai pedig akkor izzad a vetések szélén. India és Alsó-Egyiptom egy része februárban fog az aratáshoz. Mikor nálunk zsendülni kezd a fű s az első ibolya kidugja kis fejét a bokor tövében, a fűzfa kihajtja barkáját, akkor Felső-Egyiptomban, márczius és április hónapban vágják a rendet. A szép Ciprus-szigetén, a regés Perzsiában, Kis-Ázsiában, Mexikóban és Kubában áprilisban fognak a termőkalászok letakarításához. Májusban, mikor Magyarországon a róza nyílik, kerül az aratás sora Algírira, Közép-Ázsiára, Khinára, Japánra, Mexikóra és az Észak-Amerikai Egyesült-Államok egyik nagy részére. Junius havában nemcsak nálunk, hanem a dunai többi államokban is megcsendül a kasza és megpendül a sarló. Ekkor arat kívülünk Törökország, Görögország, Dél-Oroszország, Olaszország, Spanyolország, Portugália, Franciaország és az amerikai államok közül azok, melyek velünk egy szélességi fok alá esnek. Juliusban, mikor már Magyarországon a cséplőgépek zakatolnak s mikor már itt friss kenyér is kerül az asztalra, arat Németország, Ausztria, Franciaország déli része, Svájc, Svéd és Norvégország, szeptemberben pedig Észak-Oroszország takarítja be az Isten áldását. A legkésőbb esik az aratás, november és december hónapokban, Észak-Ausztriában, Peruban, Dél-Afrikában, és Alsó-Indiában.

A koldusok birodalma. Khinában tudvalevőleg töméntelen sok a koldus; ezek három különböző osztályra oszlanak. Némelyek valóban méltók az emberek szármására s könyörületére: ezek jobbára nyomorult teremtesek, sánták, vakok vagy egyéb kinos nyavalyában sanylődnek; mások mesterséges módon s eszközökkel nyomorítják el időről-időre testüket vagy betegséget színlelnek; kiegészíti pedig e fényes tábor a hülyék s eszelősök osztálya, amely egyuttal a legnépesebb is. Ezek mindnyájan összevéve, egy, az egész birodalomra kiterjedő nagy községet, testületet képeznek, melynek élén egy igazi kolduskirály osztja rendeleteit. Nagy számuknál s arczátlan tolokodásuknál fogva ezek valóban az ország réme, veszedelme. Egy háztulajdonos vagy kereskedő, ki portékáit nyilvánosan kínálgatja, balul cselekszik, midőn ezek valamelyikét elutasítja; bizonyosra veheti, hogy ilyen eset az egész koldushadnak ellene való mozgósítását vonja maga után. Vannak kereskedők, kik, hogy elkerüljék ezen gyűlevész csöcselék kellemetlen látogatását, különös szerződésre lépve a koldustanya fő matadorjaival, lefizetnek bizonyos átalány-összeget. Ennek fejében aztán a koldustanya intézősége holmi írka-fírka „hivatalos“ nyugtatványt, papírczédulát szolgáltat ki a szerződő feleknek: ezt ha ajtaikra szembetűnő helyre kiragasztják, a koldusnépség bizonyos határidőn belül elkerüli azokat a házakat. Ámde bármilyen óriási is e koldustábor száma, mégsem tudnak ma-

guk számára elegendő vagyont összeharócsolni: aminek oka abban leli magyarázatát, hogy a czopfos polgárok nagyon szűken osztják az alamizsnát. Egy rézkäs-nél többet soha sem adnak. 100 kínai rézkäs pedig a mi pénzünk szerint körülbelül 30 fillérrel egyenlő. Világos tehát, hogy ily sovány kereset mellett koldusnak lenni vajmi háládatlan mesterség. És mégis mintha a következő sorok ennek ellenkezőjét bizonyítanák! Pekingben ugyanis egy részvénytársaság néhány évvel ezelőtt egy tyuktollas-házat épített (ki-mao-fan), mely a koldusok központi hajléka. Ezen hajléknak egy óriási terme egyetlen egy még óriásibb tyuktollas-ágyat képez. Férfiak, nők, öregek, kicsinyek, — tekintet nélkül a személyre — itt szabad bemenetelre találnak. Este kiki megveti vaczkát, úgy ahogy s beletemetkezik a toll óceán hullámaiba. Kezdetben minden koldusnak adtak egy kis takarót, éjszakára: de miután ezen takarók nagyon sűrűn elvesztek, elhányódtak, másképp segítettek a bajon. Csináltak ugyanis egy rengeteg méretű közös takarót, nemezsből, mely az egész „hálótermet” befödi. Napközben ezen társastakarót zsinórok s hengerek segítségével fölhúzzák az ajtó fölé: és este, midőn már mindenki lefeküdt, ismét lebecsátják. A takarón fejnagyságu nyílások vannak s éppen azért a takarók lebecsátásánál tanácsos jól vigyázni, hogy kinek-kinek a feje ilyen lyukba beleakadjon: különben az illető könnyen megjárhatja, vagy megfulladhat. Reggel azután, amikor is a fölkelésre való jelt a tam-tam zenéje tudatja a dobhártyákkal, mindenki ugyanazon módon ismét kihuzza a nyílásból a fejét, egyidejűleg pedig a takaró-óriás is fölhúzódik a koldus-vaczkokról.

Orosz vasutasok megvesztegetése. A szibériai vasutakról jellemző dolgot mond el egy orosz újság. Egy orosz kereskedő nemrég egész kocsi gyümölcsöt küldött Irkuckból Csitába. A szállítás 170 rubeljébe került. ezenkívül azonban még 120 rubelt kelle t vesztegetésre költenie. A vesztegetés, vagy a hogy Szibériában nevezik: megkenés az az adó, a melyet minden kereskedőnek meg kell fizetnie, ha valamit vasuton szállít. Az irkucki kereskedő gyümölcse szerencsésen meg is érkezett, de egy közbeneső állomáson egyszerre kijelentette egy vasuti tisztviselő, hogy a gyümölcscsel megterhelt kocsi beteg, le kell kapcsolni és a gyárba kell küldeni javítás végett. „És meddig fog az a javítás tartani?” — kérdezte a kereskedő. „Legalább egy hétig.” A kereskedő megrémült ennek hallatára, mert egy hét alatt minden gyümölcse megromolhatott, azonkívül pedig áruját megszábot határidőre kellett szállítania. Mit volt mit tenni. Hamarosan odacsusztatott tizenöt rubelt a tisztviselő markába és ime a beteg kocsi tüstént meggyógyult s minden baj nélkül mehetett tovább. Csitáig minden egyes állomáson megisméltődött ez az epizód: a kocsi beteg lett, de tüstént meggyógyult, a mint a kereskedő fizetett. A szibériai kereskedők különben már hozzászótkak a csalásnak ehhez a fajtájához. Beszámítják az eladás árába és így tulajdonképpen a fogyasztó közönség károsodik.

A bur-legények háztüznézése. A buroknál szokásos háztüznézés ősi, egyszerű szép szokása teljesen megfelel a nemzet jellemének. A bur-legény, midőn már megérett a nősülésre — ami már a tizenhétévesedik esztendővel kezdődik — felkantarozza lovát, hátára akasztja puskáját, ellátja magát némi utraválóval s elindul a legközelebbi farmra. Oda érkezve, lenyergeli paripáját, vendég gyanánt fogadják s aznap ott marad a háznál. Este, azaz közvetlenül naplemente után, miután a család nyugovóra tér, ő engedelmet

kér a ház gazdájától, hogy valamelyik előzetesen kiszemelt leányával néhány szót válthasson. Ez a kívánság mindig annak a jele, hogy a fiatal legény miot kéro jön a házba. És szives-örömet meg is hajolnak a kívánság előtt. Az anya a szobában marad, mialatt a család többi tagjai s hozzátartozói lenyugodnak. Erre a kiszemelt leány kimegy s nemso-kára ismét visszatér gyertyával a kezében, melyet az asztalra állít. Ettől mint látni fogjuk, sok függ. Ha rövid ugyanis a gyertya, akkor a kegyes kéro azt olvashatja ki, hogy a leány nem sokat hederit a legény udvarlására: ellenben, ha hosszú a gyertya, az már kedvező jelle mutat s kecségetető, boldog reménnyel távozhatik. A három tanácskezo személy az anya, a leány, és a kéro egy darabig még együtt maradnak a szobában, míg a gyertya fölmondja a szolgálatot. Beszélni csak keveset beszélnek, mert a burok nagyon hallgatag természetűek s szófukarok. A kéro előkotorászsza pipáját, nagyokat pöfékel és köpköd, az anya olykor-olykor jóváhagyólag bólint a fejével, a leány meg kézimunkájával foglalatokodik. Végre ki alszik a gyertya, mire e drámának három szereplője is visszavonul. A következő nap reggelén a legény kéro ismét felkantározza lovát s a legközelebbi farmhoz elovagol, hogy ott is szemlét tartson a leányos házak körül. S így tart ez három hétig, a legény folyton uton van, egyik farmtól a másikig ellátogatva, míg végre megtalálja szívének ideálját, akit is 8 nappal az eljegyzés után oltárhoz vezet. Itt a fiatal házasesember könnyű szerrel önállósodik s szerez birtokot. Ugyanis atyja házában marad, vagy apósánál segítőtársul (bywoner) vagyis kap bizonyos mennyiségű szántó- vagy marhatenyésztésre való földet, melyet aztán saját költségén művelhet s rajta tetszése szerint gazálkodik. Pár év múlva rendszeren már olyan jó módban van, hogy megta-karított pénzén új birtokot vásárolhat, vagy pedig más helyre, vidékre letelepszik, gazdátlan földre, azt a birtokot elfoglalja s farmot alapít.

MI UJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

A fényképezés eredete. Egy londoni újságban azt állítja most egy angol tudós, hogy a fényképezés nem Daguere találmánya, sőt nem is e század szülötte. Egy ó-egyiptomi sirban ugyanis fényképező gépet találtak, a melynek rendeltetése a régi írók idézeteiből tisztán kiviláglik, valamint az is, hogy a fotografálás tudománya Egyiptomba a khinaiktól származott. Hogy ez a talált kézikamra mennyiben hasonlít a mai gépekhez, arról nem tesz említést az angol tudós.

Emberevés Afrikában. Egyik angol újság egy hittérítő tudósítása nyomán az emberevő vadak borzalmas tet-teiről hoz hírt, miket a zappazapak törzse követett el a felső Kassat mentén a Kongó-államban. A szomszédos helységek főnökeit, helyettes főnökeit s más kiváló egyéneket nejeikkel együtt — szám szerint 500-at — barátságos össze-jövetelre hívták meg, azután hirtelen körülfozták s váltság-dijul tőlük rabszolgákat, elefántesontot s egyéb dolgokat kö-veteltek. Minthogy e kívánságoknak nem bírtak eleget tenni, s zappazapak lelőtték őket. Csak néhányan menekültek meg. A hittérítő 40—50 holttestet látott. Három holttestről a zappazapak a húst levágták és fölfalták. Más holttestek meg vol-

tak csonkítva. A hittérítő továbbá S1 levágott jobb kezét látott, melyek a suluaburgi államhivatalnoknak voltak küldendők, annak jelül, hogy a zappazapák jól csinálták dolgukat.

A khinai háború most kezd csak igazán veszedelmessé lenni. A lázadók behatoltak Pekingbe és megölték a német nagykövetet s egy csomó keresztényt. Az európai nagyhatalmak már most teljes erővel azon vannak, hogy elfoglalják Pekinget és felszabadítsák azokat a keresztényeket, a kik még élve maradtak. Akkor aztán valószínűleg felosztják Kínát maguk közt vagy — ha nem tudnak megegyezni — száműzik az anyaországát, ki mind e bonyodalomnak okozója, és a hatalmak ellenőrzése alá helyezik Kína további kormányzását. Már eddig is sok vér folyt, de míg teljes rend lesz, borzasztó vérengzés lesz még.

Beszélő majom. Frederik D'Osta, baltimorei kapitány abban fáradozik most, hogy embert faragjon egy majomból. Fáradozása hámulatos sikert mutat. A majom mely Ham János névre hallgat, ember módjára jár-kelel a szobában s cipellője, ujja és zöld cilindere van. Rendesen a gazdája asztalánál eszik késsel és villával s evés után gondosan piszkálja a fogát. Tud már táncolni, lőni, vívni, koresolyázni és lovagolni is. Éjjel ágyban hál s érdekes látni, a mint levetkőzik, ruháját gondosan lerakja a székre, azután bebuvík a paplan alá, melyet aztán a fülére huz, mint a ki jóízűen akar aludni. A kapitány azonban mindezzel nem elégszik meg — beszélni is megakarja tanítani majmát. Ebben már nagyon megnehezedik a munkája, mert a majom nem igen tudja kiejteni a mássalhangzót; annyira azonban mégis haladt már, hogy megtanította a nagyjából az igen és a nem szavakra. Tanítványát bemutatta a napokban a baltimorei orvosoknak s nagy csodálkozást keltett vele.

Hasznos Tanácsadó.

Víz és só. A marhák táplálásánál két dolog érdemel különös figyelmet, ugymint: a só és a víz. Nem könnyű dolog helyes módon itatni a szarvasmarhát. Különösen a tehenet. A gazda gyakran azt hiszi, hogy jót tett a marhával, ha tetszésére bizza az ivást. De ez helytelen dolog. És éppen meleg időben nagy mértékben megizzad a marha, ha sok vizet vett magához; izzadás által pedig sok jó anyagot veszít el a marha. Azt is figyelembe kell venni, hogy a sok víz sok jó anyagot hajt el az állattól. Azt is meg kell jegyeznünk, hogy a sok víz a gyomrot is elgyöngíti és az állat étvágyát kisebbiti. Azért egy tapasztalt gazda azt ajánlja, hogy az állatot etetés után kell a vízre hajtani és neki annyit adni a vízből, amennyit csak megkíván. Ezen időn kívül csak mérsékelve kell a marhát itatni; etetés előtt pedig soha se itassuk a marhát. A marha gyomrának üresnek kell lenni az etetés előtt. Átlag véve 40–50 kiló vizet számítanak egy megnőtt marhára. Valamivel többet is lehet neki adni, mindazonáltal figyelembe veendő az állatnak súlya. Arra is kell ügyelni a marha itatásánál, hogy ne adjunk neki nagyon hideg vizet, mert különben megrontja a gyomrát és ez az állatra nézve nagyon ártalmas lehet, épp úgy,

mint az embereknek, kivált ha az állatnak nagy a hőisége. Magától értetődik, hogy a víznek egészségesnek kell lenni, tehát nem kell büzhödt, poshadt vizet adni neki. A víz mellett nagy szerepet játszik a só is. Itt is a fődolog, hogy rendes időben és a kellő mértékben adassék az. Aki vagy tulságosan sok, vagy pedig nagyon kevés sót ad az állatnak, nem éri el az óhajtott célt. Aki az állatot sóval meg nem szokta kínálni, az az ő akarata ellen a legjobb tápláló anyagot hajtja ki az állatból. Aki pedig sok sót ad az állatnak, az szomjúságot idéz elő nála, ennél fogva ez több vizet iszik, mint amennyire szüksége volna; ez által pedig gyors anyagváltozás idéztetik elő. Tehát itt is főszabály legyen a mértéktartás. Most tehát az a kérdés, hogy mit kell tenni, ha a kellő módon akarunk sót adni az állatnak? A legegyszerűbb vagy sósvízzel leöntött követ, vagy kősót tenni a jászolba, naponkint egyszer. Itt azonban nehéz meghatározni a mértéket, úgy, hogy igen könnyen több sót kap az állat, mint amennyi kellene. Mikor az állat sót kapott, mindig meg kell utána itatni. A tehentől a legjobb tejet kapjuk, ha itatás előtt tesszük elébe a sót. Ennyit tartottunk szükségesnek a vízről és sóról inni.

Tüzmentes mázolás. Végy egyenlő mértékben közönséges sót, timsót és sziksót, tégy ezekhez négy mértékkel meszet lenmagolajjal áttörve. Ha ezzel az anyaggal háromszor bevonod a fát, azt a tűz nem rontja és mint állítják, ez a mázolás 30 évig megőrzi a fát a szél és zivatar ellen.

Hordók kénezése. Mihelyt a boroshordó kiürült, azt kétszer-háromszor tiszta vízzel ki kell mosni. A csapot jól el kell zárni és a hordót ezután kikénezeni és alkalmas bárdal jól beszárolni. — Ha a hordó sokáig üresen marad, minden hónapban ki kell kénezeni.

Petroleumfoltot hogyan lehet eltávolítani a levél papírból? Alkalmazd a papírra felváltva a petroleum-égyényt és szalamia-szeszt. Azután tiszta itatós papírral megérintjük. Az elhalványult írást írónnal igazítják ki.

A kaucsuk-olajat újabb időben nagy eredményel használják a rozsdá ellen. A kaucsuk nemcsak folyó állapotban tartja meg ruganyosságát, hanem az olajjal is közli e tulajdonságát. A kaucsukolajból a lehető legvékonyabb réteget kenjük a fémre. Az a hártya, mely a lassu száradásnál képződik, a fém minden mozdulatát követi, midőn erre a hőmérséklet változása befoly. A rozsdát is igen könnyen el lehet távolítani a kaucsukolajjal.

Párolt krumpli. Sokféle módon párolják most a burgonyát, ahelyett hogy vízben főznék. A párolt burgonya táplálóbb, mint a vízben főtt burgonya, mert főzés által nemcsak szaporodik a burgonya víztartalma, hanem ez által egy jó részt elveszít a tápláló savakból. Tudósok parányi részletekig kiszámították, hány százalékat veszít a tápanyagból a burgonya főzés által. A párolás tehát sokkal előnyösebb, mint a főzés. Mily

nagy különbség im a sült krumpli, a cseréphályhában párolt burgonya és a főtt között! Az elsők határozottan előnyben vannak

Gyónási könyvecske. *Szent áldozási imák s néhány szent ének.* Elemi iskolai tanulók számára írta *Baumann* Károly hitoktató. Ezen hasznos kis füzetet, mely a Szt. Gellért kath. műintézet könyvkereskedésében kapható, ajánljuk a lelkeskedő papság, hitoktatók és szülők figyelmébe. Ára 20 fillér. Tömeges megrendelésnél árengedmény.

Az 1900. évi szent jubileum kézikönyve. Írta *Kereskényi* Gyula, érdi esperes-plebános. A könyv mindenről felvilágosít, ami csak a jubileumra tartozik; és ami a munkának állandó beese, az a *bucsu*król szóló rész, amiből világosan meg fogja tudni mindenki, hogy miben áll a bucsu, amit olyan sokszor emlegetnek a jó hívők, de a mit kevesen ismernek. Az ujságok nagyon dícsérik a könyvet. Megrendelhető a Szent Gellért Kath. Műintézetnél, Budapesten. Ára 3 korona.

Falusi Tűzhelyek ezimen egyik ismert népies írónk, *Bodnár Gáspár* tanítóképző-tanár egy vaskos elbeszélés kötetet adott ki. *Bodnár* zamatos, magyaros stílusával a közélet főbb kérdéseit szövi vonzóan egyes elbeszélésekbe s így akarja a népet erkölcsösségre, jellemességre és hazafiaságra szoktatni. Céljának elérésére a legalkalmasabb eszközt alkalmazza, magát a népet szóllaltatja meg. Szerző manapság ez irányban egészen eredeti és ugyszólván önálló munkásságot fejt ki s fiatalabb íróink közül többen követhetnék. Az elbeszélésekben szinte érezhető a nép szivverése, eszejárása, eszmemenete. A követváltás izgalmaiban összekocozant kortescsoportok ősi szokását, gubáját szegénylő községi bíró, a pletykázó asszonynépség, összeveszett házastársak, a szegény földmivelő urrá lett fiával, az elaggott földmives, a sztrájkoló munkások, a munkáról hazatérő munkás ember, a szüretelő, a bucsuzó ujonczok, a babonás falusiak és a kaján lelkű vadaskodó banya, mintha csak valóban előttünk állának. A műveltebb körök is élvezettel olvashatják eme elbeszéléseket s soha jobbat nem tehetnek, mintha az érdemes népet e kötettel megajándékozzák. Példányokint egy koronáért kapható a szerzőnél *Szatmáron*, és a Szt.-Gellért kath. műintézet könyvkereskedésében *Budapest*, VIII., *Práter-u.* 44.

Magyarország és a zsidóság. Írta *Petrássevich* Géza, a jeles katolikus hírlapíró ily című nagyszabásu munkájának immár megjelent a második kiadása. Irodalmunkban valóban ritka jelenség, ha egy tudományos színvonalon álló műből rövid idő alatt új kiadást kell rendezni. Ez bizonyítja, hogy *Petrássevich* műve mily alaposan van megírva. És tény, hogy aki a zsidókérdéssel komolyan és behatóan akar megismerkedni, bele akar hatolni a zsidó nép jellemébe, ismerni akarja történetét, vallását és pszibikumát, egész lényegét, aki a maga elrettentő valójában akarja megismerni a zsidóság befolyását Magyarország közgazdasági kulturális és társadalmi életére, az olvassa el e könyvet. A 205 oldalra terjedő, nyolczadrét alaku könyv ára füzve 3 korona. Meg-

rendelhető a Szent Gellért katolikus műintézet könyvkereskedésében (*Budapest*, VIII., *Práter-utca* 44.)

Ajánlható katolikus lapok. *Örökimádás*, havi folyóirat a legméltós. oltári szentség imádása s szegény templomok felszerésének elősegítésére. Kiadja a Központi Oltár-egyesület. Megjelenik minden hó 20-án. Előfizetése ára egy évre 3 korona. — *A Kath. Híttérjesztés Lapjai*. Képes havi közlöny. Szerkeszti *Nogely István*, Nagyvárad-egyházmegyei áldozár. Előfizetési ára egy évre 6 korona. Minden füzet igen jó és vallásos közleményeket tartalmaz, szép képekkel.

Fenti lapokra előfizetéseket közvetít lapunk kiadó-hivatala.

Krisztus keresztje és a vörös socializmus. 30 májusi szent beszéd a társadalmi kérdéstről. *Fo ditotta Huszka Endre* lelkész. Vallástalan századunkban üdítően hatnak a hívők kedélyére a lelki vigasztalások. Fentt irt mű nemcsak a lelkeskedő papságnak, de a katolikus hívőknek is igen becses olvasmány, mert feltárja híven a jelenkor hibáit, rámutat az áldástalan socializmus pusztításaira és buzdítva oktatja a hívőket a jó utra térésre. Kapható a Szt. Gellért kath. Műintézetnél (*Bpest*, VIII., *Práter-u.* 44. sz.) Ára füzve 2 kor 40 fillér.

Jézus Krisztus isteni Megváltónk élete. A négy evangéliumból időrendben összeállította és magyarázó jegyzetekkel ellátta *dr. Balits Antal* székesegyházi kanonok. Ára csak 2 korona. Kit ne érdekelne az Ur Jézus Krisztusnak élettörténete, amelyet mindenki ismer ugyan, de rendszeresen és időrendben nagyon kevesen ismernek. Könyv még nem volt eddig a magyar irodalomban, mely édes Jézusunk életét ekkép tárgyalta volna. *Balits* ur könyvét ajánljuk a legmelegebben olvasóink figyelmébe. Kapható a Szent Gellért kath. műintézet könyvkereskedésében, *Budapest*, VIII., *Práter-utca* 44. sz.

A sociális kérdés hajdan és most. Írta *Dr Verus* Nagy 8-rét alak. Az I. kötet 287 lap. A II. III. kötet sajtó alatt van. Az I. kötet ára füzve 4 korona, kötve 5 korona. A teljes mű ára füzve 14 korona, kötve 17 korona.

„Szerző alaposan ismeri a sociális kérdés okait, történetét és megoldási módját. *Verus* dr. könyve a keresztények kezében hatalmas fegyverül szolgálhat a népünket fenyegető istentagadó socializmus ellen.“ Így és ehhez hasonlóan irtak a műről a katolikus lapok, melyet mint rendkívül érdekes művet, melegen ajánlunk olvasóinknak — Kapható a Szent Gellért katolikus műintézet könyvkereskedésében (*budapest*, VIII. *Práter utca* 44.)

Való és mese. Írta: *Deszkás Miklós*. Igen jól és szépen megirt 8 elbeszélést tartalmazó könyv, melyek nagy része a vasuti-életből van merítve. Ára 1 korona. Kapható a Szent Gellért kath. műintézet könyvkereskedésében. (*Budapest*, VIII., *Práter-utca* 44.)

Kis összegű megrendelésnél célszerű az összeget a „Magyar Néplap“-ra szánt előfizetéssel együtt beküldeni.

Éljen a 30 hold adómentessége!
Éljen a házadómentesség!
Éljen a 29 pontu néppárt!!!
Éljen az általános, közvetlen és titkos szavazati jog.

MULATTATÓ.

Az Isten parancsa.

Hazaérkezett az ifju, akit a városi intézetben vallásosan neveltek. Már korán reggel felöltözködött és már készült elhagyni a házat, midőn atyja így szólta meg:

— Hová fiam oly korán?

— A templomba! — felelt a kérdezett.

— Óh te együgyü — mond az apa — hisz ez már kiment a divatból.

Az ifju most egész nyugodtan így szólt:

— Atyám! ha kiment a divatból Isten harmadik parancsa, mely így szól:

Megemlékezzél, hogy ünnepeket szentelj . . . akkor ki ment a divatból a negyedik parancs is, a mely így szól:

Tiszteljed atyádat és anyádat.

Az atya elnémult. Nem sokára maga is elment fiával a templomba.

A nagy kópé Esván gazda!

Beállit a kissé kapatos Esván gazda a kántorhoz.

— Mester uram! — mondja. — én többet tudok hét mesternél.

— Tud ám kend, majd mindjárt megmondom, hogy mit! — felel rá a mester nagy mérgesen.

— Fogadjunk! — mondja Esván gazda.

A mester bosszankodott egy kissé, de azért fogadott, mert kíváncsi volt a tréfára.

— Hát! — kérdi Esván gazda — Somlyón van két mester, az kettő; Borgátán megest kettő, az négy; Dukában is vagyon kettő, az hat; Bobán szintén kettő, az nyolcz; Asszonyfán egy, az kilencz; Osliban egy, az . . .

— Elég már no! — kiált föl a megcsufolt mester, azzal leszurja a fogadást Esván bácsinak, az meg hunyorgatva vágja zsebre és lallag vissza a kocsamába.

Az önértékelés legény.

Korcsmai verekedés után vallatják a lepéndi legényt a törvényszéknél, de az csak válgig tagadja, hogy ő így-ugy nem bántotta a Szenes Gyurkát, még csak egy ujjal sem nyult hozzá.

— No. Fehér Mihály, csak vallja be, hogy maga ütötte fejbe Szenes Gyurkát! — Mondja neki a törvényszéki elnök.

— Nöm én! még egy ujjal sem értem hozzá.

— Hát meglehe! — feleli az elnök — hogy ily czingár legény, mint maga, nem is tudna akkorát ütni.

— De már az nem igaz! — fakad ki dühösen a legény, — mer én kólintottam fejbe a Gyurkát, mög azt is fejbe ütöm, a ki ebben kételkedni mer.

Miért csokolóznak?

Ambrus gazda azon éri leányát, hogy az a szolgálénnyel csokolózik. Rákiált a leányra nagy mérgesen:

— Tyhü! azt a jégen kopogóját a dolgotoknak, mit csináltok?!

Boriska: Semmit, ides apám! A Miska belekvározta a derelyével a bajuszát, hát azt nyalom le.

Az óvatos cigány.

Akasztofa alatt állt a cigány. Kérdik, mi az utolsó kívánsága. Sört kért a more, a mit kapott is, de alig kóstolja meg, leteszi a kancsót.

— No miért nem iszol, cigány?

— Nágyon hideg, árt ázs egítségemnek.

Akkor lehet.

Kohn: Hodj thodsz the oljont mondani o the fia-thal fheleshég dnek, hodj össze meg a ménkhü?

Weisz: Hát miért nem? Hiszen biztosíthatam üthet tizezer khoronára feleset ellen!

Kutyából nem lesz — szalonna.

Szán ogatott a jó husban levő Márton gazda, elgondolkozott a világ során, egyszer csak oda megy hozzá a sé álgató községi tanító és köztük ily beszélgetés folyt le:

Tanító: Adj Isten! Márton gazda. Folyik a munka, folyik!

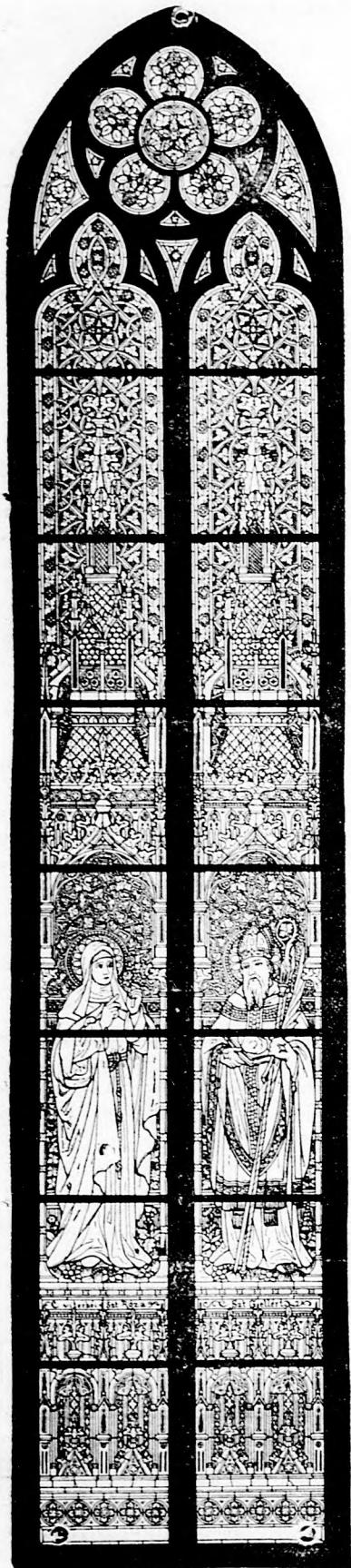
Márton gazda: Dógozgatunk tanító uram, mert nekünk nincs oly könnyü sorunk mint az uraknak.

Tanító: Hát igaz, hogy dolgoznak, még pedig neheze, de azért én se lustálkodom. Hanem ha már benn vagyunk a beszélgetésben, mondja csak Márton gazda, hogy maga, a ki korán kel, későn fekszik, nem is eszik mindennap, csak egy héten egyszer húst, maga oly jó husban van, erős, én meg, a ki komótosabban élek, nem töröm magam nehéz testi munkával, aztán minden héten 5—6 napon húst eszem melyhez egy kis boróka is kijár, én meg sovány vagyok mint a templom egere.

Márton gazda: No nézze tanító ur, mindjárt mondok egy példát. Volt nekem két ökröm. Azok egyformán dolgoztak, pihentek, ettek, ittak és az egyik kövér volt, a másik meg oly sovány, hogy majd elvitte a szél. Hja! kutyából nem lesz szalonna.

Iszákosság gyógyítható a már számos esetben fényes eredménnyel használt, a „Sas-gyógyszertár an” k lön orvosi rendelet szerint készült **Iszákosság** elleni szerrel. Igen sok elismerő levél. Az illetőnek tudta nélkül is beadható. Egy adag ára **2 frt 20 kr.**, egy kettős adag mely makacs bajnál szükséges, **4 frt 40 kr.**, az utóbbi összeg előleges beküldése mellett, bérmentes szétküldés. Kapható **Sas-gyógyszertárban, Lugoson 19. sz.**

**Vértes-féle Sósorszesz,
Minden házban szükséges.**

Kész: a bpesti Erzsébetvárosi új templom részére.

PALKA JÓZSEF ÜVEGFESTÉSZETE

BUDAPEST, VIII., Mária Terézia-tér 1.

Készít: stilszerű templom-, terem- és lépcsőház-ablakokat egyszerű és művészi kivitelben, legújanyosabb ár mellett. Fevilágosítás, rajz, költségvetés stb. megkeresésekre postafordultával megküldetük.

Az ezredéves országos kiállításon kitüntetett hangszereimről árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

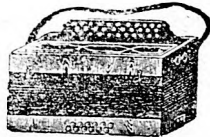
CZIMBALMOK

45, 50, 60, 70 frtért, pedálos 85, 100, 130, 200 forint és felebb. Hegedűk: 3, 4, 5, 6, 7, 8 frtért és felebb. Tilinkók, fuvolák, vendéglők részére zenélő automaták érez kottalapokkal. Intonák 11 frt. Ariosa 17 frt. Phönix 25, 30 frt. Mechanikai czimbalom 110 és 125 frt. Egy- és kétsoros harmonikák, réz fuvó hangszerek, községi és torna dobok. Cziterák, 4 frttől 80 frtig Tamburiczák. Erős szerkezetű mignon zongorák 6 évi jótállással 400 frt. Kuliffay-fele Czimbalom-iskola a legújabb és legcélszerűbb, 95 dallal 3 frt 50 kr. Czimbalmozók folyóirata 7-ik évfolyam, évfolyamonként 4 frt. Évi előfizetési ár 3 frt 60 kr.

HORVATH ISTVÁN

hangszergyáros, József főh. 6 cs. és kir. fens. udv. szállítója.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 2 szám

VILLAMGYÓGYDELEJES KERESZT gyógyít és fölfrissít, kezesség mellett.

(R. B. sz. 86,967.) Nem Volta-kereszt.

E készülék gyógyít és segít asthmá, eskor, influenza s hátsérű-fájdalmaknál, köszvény, rheuma, ischias, neuralgia, migrén, szívdobogás, fej- v. fogfájás, fülzúgás, álmatlanság, s minden idegrendszeri gyöngeségnél kezesség mellett.

20 éves betegségek teljesen meggyógyított. Elismerések és bizonyítványok a világ minden részéből iradamban megtekinthetők. Akik legkésőbb 45 nap alatt meg nem gyógyultak: a pénzt visszafizetik.

Nem titkos s. er.

Figyelemztetem a t. ezimű közönséget, hogy az én csillagom nem t v s-tendő össze a Voltával, mely teljes hatatalansága miatt Németországban hivatalosan el van tiltva, míg az én villamgyógydelejes csillagom kitűnő gyógyerejénél fogva általánosan elterjedt és közkedvelt.

A kis készülék 4 korona. (Gyermekek és nők számára.)

A nagy készülék 6 korona. (Régibb betegségeknél használandó.)

Központi eladási hely a **MÜLLER ALBERT** bel- és külföld részére:

Bpest. V., Vadász-utca 42 E. Kálmán-utca sarok.

SZENT GELLÉRT KATHOLIKUS MŰINTÉZET

KÖNYVKERESKEDÉSE

BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCZA 44. SZ.

Megjelentek és kaphatók az alant felsorolt művek:

Vallásos művek.

- Balits Antal dr.**, Jézus Krisztus, isten Megváltónk élete. Füzve 2.— kor.
- Bohnert Marián**, Assisi szent Ferencz élete. (1182—1226.) Füzve 4.— kor. Kötve 5.20 kor.
- Dosenbach István S. J.**, Szűz Mária, az ifjúságnak mintaképe, vagy az ifjúságnak ártatlansága- és buzgalmáról. Fordította Lessenyei Ferencz. Füzve 20 kor.
- Dvorcezky J.** Krisztus keresztje és a vörös socialismus. 30 május sz. beszéd a társadalmi kérdéssről. Füzve 2.40 kor.
- Garrat V.**, Loretto az új Názáret. Füzve 1.— kor. Kötve 1.60 kor.
- Hajdu T. dr.**, Teremthette volna-e Isten a világot öröktől fogva? Füzve 1.40 kor.
- Lasserre H.**, A ludi Szent Szűz tisztelete május hónapban. Füzve .40 kor. Kötve 3.— kor.
- Meschler S. J.**, Novena, azaz kilencz napi ájtatos ág a lourdesi Szent Szűz tiszteletére. Füzve 1.20 kor.
- Philothea** vagy utmutatás a vallásos életre. Szalézi szent Ferencz után rövid kivonatan átdolgozta Hongg Leo. Kötve 1.60 kor.
- Schneider C. M.**, A század alkonyán. Elmékedések a ka h. egyházzól és a tpr. dalomról. Fordította Adjtus Secundus. Füzve 4.— kor. Kötve .80 kor.
- Scotti.** Elmékedési könyv papok számára Fordította Adjtus Secundus. 4 kötet: Füzve 12.— kor. Kötve 14.40 kor.
- Spirago F.**, Katholikus kat. kizmus felnöttek számára Fordította Adjtus Secundus. 4 kötet Füzve 12.— kor.
- Vathy J.**, Mária-estek. 52 Mária-legenda Füzve 2.— kor.
- Köcsi **Mayer Gy.**, Gyász - szertartás. Temetési kézikönyv. I. kötet: Temetési szertartások és gyász énekek. Kötve 2.50 kor. II. kötet: Halotti bucsuztatók. Kötve 3.— kor. A két kötet együtt 4.40 kor.
- Pogonyi Bernát**, Sekrestyések és harangozók vezérkönyve (Utmutatás a sekrestyések és harangozók teendőire) Füzve 1.— kor.

Ének és imakönyv a kath. tanuló ifjúság használatára. Kötve —.40 kor.

Gyónási könyvecske. (Szt. áldozási imák és néhány szt. ének.) Elemi iskolai tanulók számára összeállította Baumann K. Füzve —.20 kor.

Készület a szt gyónáshoz. Felnöttek számára .10 kor. Ugyanaz, bővítve, német nyelven —.20 kor.

Hock János imakönyve. Diszes kiadás. Kötve 10 koronától 60 koronáig. Ugyanaz, egyszerű kiadás. Kötve 6 koronától 14 koronáig.

Hock János. Vigasztalások könyve. Vásznonkötésben 6.— kor. Diszkötésben 1.— kor.

Kiss Arisztid, Lelki ibolyák. (Oktató imakönyv gyónók számára.) Füzve —.40 kor. Kötve —.60 kor.

Lővárdy Alajos, Ének- és imakönyv a magyar-német kath. tankötelesek és hívek számára. (Magyar és német nyelven.) Kötve —.60 kor.

Szemenyei Mihály. Szent József tisztelete. A sz. nt család imakönyve. Reggeli, esti és szent mise imák. Kötve 1.40 kor.

A Szent Mise a világ legnagyobb kincse Elmékedési és imakönyv. Kötve 2.— kor.

Tárkányi B., Vezéresillag. Vásznonkötésben 1.— kor. Bőrkötésben 6.— kor.

Tárkányi B., Lelki manna. Ének- és imakönyv. Kötve —.70 kor.

Walser J., Örök imádás, a legméltóságosabb oltáriszentség imakönyve. W. után Varga Mihály plébános. 2. kiadás. Vásznonkötésben 3.20 kor. Bőrkötésben 5.— kor.

Finom „ 6.— kor.
Még finomabb kötésben 8—9 kor.

Néhai Nogáll János v. nagyváradi fsz. püspök kiadványai:

Kempis Tamás négy könyve Krisztus követéséről. Kis alak. Vásznonkötésben 1.— kor. Ugyanaz, nagy negyedréti kiadás F. Vásznonkötésben 8.— kor. Egészvásznonkötésben 12.— kor. Vásznondiszkötésben 16.— kor.

Áldozatlángok. Imádság és elmékedés félek. Kötve 1.20 kor.

Boldogasszony követése. Kötve 2.40 kor.

Csarnok a keresztény hitélet ügyére. Kötve 3.— kor.

Liguori szt Alfonz vezérkönyve az oltáriszentség látogatásáról. Kötve 3.— kor.

Liliomszálak Kötve 3.— kor.

Szentek tudománya. Kispapoknak és miséspapoknak. Kötve 3.— kor.

Szeráf hangok szent Teréziától. Kötve 2.40 kor.

Az **Urangyala.** Elmékedések. Kötve 3.— kor.

Keresztény **Vezérczikkek.** Elmékedések. Kötve 3.— kor.

Vegyes művek.

Petrassevich G., Magyarország és a zsidóság. Társadalmi tanulmány Füzve 3.— kor.

Verus A szociális kérdés hajdan és most. Socialpolitikai mű. I. kötet. Füzve 4.— kor. Kötve 5.— kor.

A II és kötet sajtó alatt van, megjelenése legközelebb várható A teljes munka ára. Füzve 14.— kor. Kötve 17.— kor.

Mayer B. A spiritizmus keresztény kath. megvilágításban. Négy szabad előadás. Füzve 1.20 kor. Kötve 2.— kor.

Ullatorne. La Salette története. Fordította Varga Mihály. Füzve —.54 kor.

Varga M. A nagy világesapás 1.— kor.

Deszkáss M., Való és mese. 8 elbeszélés. Füzve 1.— kor.

Egry M., Verőfény. Tüzek. Füzve 1.— kor.

Kubinyi Viktor, Maison-rouge. Elbeszélés. Szabadon francziából. Füzve 2.— kor.

Kötve 3.— kor.

Diszkötésben 4.— kor.

Mester Károly, Tarka világ. Apró novellák. Füzve 1.— kor.

Kötve 2.— kor.

Nyizsnyay Iván, Szelid elbeszélések. Füzve 3.— kor.

Sziklay János, A cserepesi kastély. Regény. Kötve 2.— kor.

Zempléni Árpád, Kis emberek. Elbeszélések. Kötve 1.— kor.

Minden, bárki által hirdetett könyvet az eredeti bolti áron szállítjuk.

Vidéki megrendelések csakis utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett eszközöltnék. Utóbbi esetben a postaköltséget mi fizetjük.

Készpénz-kölcsön

birtokokra és házakra,

a valódi becsérték háromnegyed részéig, 11 helyre is, 20-60 évi törlesztésre. Birtokos felmondhat bármikor, penzint teret nem. Leboncolítás 14 nap alatt. Konvertálás belyeg-es illetékmentes. Semmi előleges költség. Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat, valamint kataszteri birtokiv-másolat.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körút 39.

Finom Rum,
Törköly,
Szilvorum,
Eczet és
Likorók

Kezelési könyv és arlap ingyen!

10 arany érem. † 11. lap. 1869.

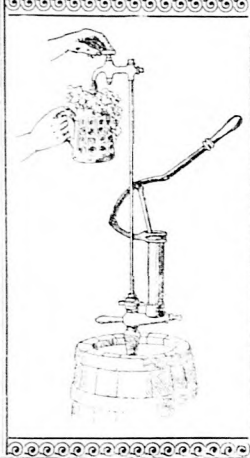
WATTERICH A.

Budapest, Dohány-u. 5.

Cikkek a borkezeléshez.

Borbetegségek elleni szerek.

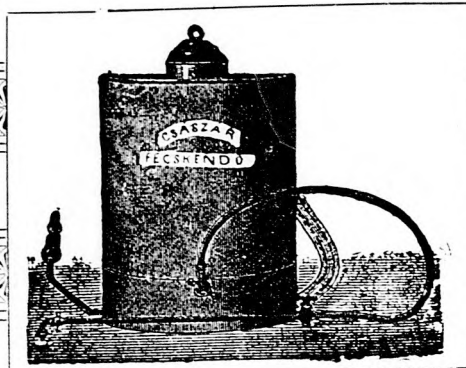
A világ legjobb sörszivattyúi.

Több évi tapasztalat után bebizonyult, hogy a legtoké-
letesebb és tartósságánál fogva a legolcsóbb permetező-
gép a Vermorel-féle

„Császár Fecskendő“

mely eddig minden versenyen, melyen résztvett, az
első díjat nyerte. — Legujabb 1899. évi minta.

Erős réz-puttonnyal nickelézett részeket gondos ki-
állításával általános eltömésnek és javításnak kitéve.

Ára csomagolással együtt csak 12 frt.

Megrendelhető **Sohr József** urnál **Szil Somogy m.**

Megrendelések kéretnek, ha utóbbi szállításra is, már most feladni,
hogy az elfűrt időre pontosan eszközölhessem. Utánvétel vagy a pénz-
előleges beküldése mellett.

! Teljes jótállás !

A Sohr „Szent-Antal“ kaszagyár, mely a világ legelső kaszagyára

100 koronát fizet annak, a ki egy más gyárból egy Sohr „Szent-Antal“ kaszát tud előmutatni.
200 koronát fizet annak, a ki ezen kaszákból 100 darab közül 5 rosszat tud előmutatni.

Megrendelési cím: Sohr József Somogy-Szil.

Hazánkban a kaszakereskedők nagy mérvben üzik a szédélgést. És miután a **Szent-Antal** jegyű kaszá-
val, melynek jó híre bejárta az egész világot, és a mely a múlt évi londoni kiállításon is **nagy aranyérmét**
és **diszoklevelet** nyert, a szédélgőknek kissé a körmükre koppantottam, azt mindenféle furlanggal utánozzák
és el akarják hitetni, hogy őska portékájuk valódi „Szent-Antal“-kasza, azért mindenkit saját érdekében is
figyelmeztetek, hogy óvakodjon a hamis utánzatoktól, mert a **Szent-Antal-kasza** csak akkor valódi, ha fokán
az ismert védjegy van. tábláján pedig az itt látható felirat.

Az **egyedüli kasza**, mely
minden tulajdonosát varakozáson
fölül kielégíti. A **Szent-Antal**
kasza közkedveltségét főleg szí-
vós, sem nagyon kemény, sem
lágú és csodálatra méltó élének
köszön. Különösen azért felel
meg közönségnek, mert a

Szent-Antal jegyű kaszának **eros orma és nyaka van és igen vékony pengéje**. Nem kell minduntalan kovács-
kézre adni, mert egy rendes kaszasember kezéhez van igazítva.

Sok gazdát a hibás kalapálás által a legjobb kaszát is elrontja, ez a **Szent-Antal** kaszánál nem jöhet elő, mert az
ikalapálva és kipróbálva lesz a gazdaközönségnek átadva. A **Szent-Antal** kaszával csupán egyszeri kalapálással
bár napon át és egyszeri köszöreléssel 150—180 lépésig is el lehet könnyen a legkeményebb hegyi fűben kaszálni. **Minden**
darabért jótállást vállalok és a meg nem felelőt egy új kaszáért kicserélem. De tapasztalatból tudjuk, hogy
e közül sincs egy rossz.

A Szent-Antal kasza árai:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm. hosszú
— 95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 forint.

5 db megrendelésénél a postaköltséget a kaszagyár fizeti, 10 dbnál a postaköltséget is megfizeti és egy kaszát ingyen küld.

Amergaui kaszakő a legmegfelelőbb a Szent-Antal
kaszához. 1 db 25 kr. 10 db 2 frt. **„Diadal“** ezüstacél kalapáló készülék. Üllő és kalapács
párban 85 kr.

Képes tájjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Gyűjtőknek kedvezmény.